

породжує появу нових прав та свобод людини, і водночас, несе собою нові виклики та загрози. Визнання прав та свобод людини та громадянина державою, означає юридичне їх закріплення у діючому законодавстві та запровадження належного механізму їх захисту.

Загалом поняття розвитку прав людини розглядають переважно в історичному аспекті через покоління прав людини. Права людини, як зазначає Ю. Шемшученко, – історично мінлива категорія, яка еволюціонує разом із суспільством та державою. Багатогранність людини породжує невичерпність її прав. Разом з людиною, її рівнем розвитку та значенням у соціумі постійно змінюються і її права, їх пріоритети.

Один із напрямів розвитку каталогу прав людини, на думку О. М. Прієшкіної, може бути пов'язаний із новими революційними відкриттями і досягненнями в практичній медицині та в біології, що стосуються самої природи людини як біологічної істоти (клонування, геномодифікована продукція та ін.), і в цілому з науково-технічною революцією. В. В. Завальнюк звертає увагу на появу та юридичне оформлення категорії соматичних прав людини під впливом інформаційної революції. Нерідко місце соматичних прав у системі прав людини визначають через категорію четвертого покоління прав людини. Л. В. Карнаушенко звертає увагу, що нові глобальні процеси вимагають іншого рівня «екологізації прав».

Як підсумовує С. П. Добрянський, права людини виникають та розвиваються на основі природно-біологічної та соціальної сутності людини (синкретично пов'язаних та взаємообумовлених) з урахуванням постійно змінюваних умов життя суспільства, опосередковуваних суспільними відносинами.

Слід підкреслити, що четверте покоління прав людини ніяким чином не означає нівелювання попередніх поколінь. Кожне наступне покоління доповнює, уточнює попереднє.

У процесі забезпечення прав людини, саме права мають виступати основним орієнтиром і самоцінністю, якими має керуватися держава. Якщо цей обов'язок дотримується, то суспільство може бути визнане стабільним та стійким. Сучасна концепція прав людини базується, у тому числі, на *невідчужуваності* та *природному характері* прав людини.

Отже, не повинна викликати сумніву необхідність постійного перегляду всезагальних стандартів прав людини.

Одержано 17.04.2018

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КОНСТИТУЦІЙНОГО І МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 4**

УДК 342.721

Анастасія Миколаївна ФЕДОРЧЕНКО,
курсант групи Ф1-408 ХНУВС

*Науковий керівник: доцент кафедри конституційного і міжнародного права
факультету № 4 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.*

ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ ЯК ПРОЯВ СВОБОДИ ЛЮДИНИ

Україна, обравши шлях побудови демократичної, правової, соціальної держави, закріпила в Конституції 1996 р. ряд основоположних прав і свобод людини, серед яких основне місце займає право людини на життя (ст. 27). Це право є тим основним, невід'ємним соціальним благом, яке представляє собою форму існування людини як такої.

Право на життя реалізується шляхом вжиття з боку держави широкого спектру заходів, серед яких ключовим є забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я.

На сьогоднішній день в більшості країн медицина досягла значних успіхів у підтриманні життя людини. Разом з тим, не поодинокими є випадки наявності у людини невиліковної хвороби, яка спричиняє біль і страждання, коли лікарі не в змозі допомогти хворому. Останніми роками все частіше проблема таких людей вирішується за допомогою евтаназії.

Під терміном «евтаназія» розуміють припинення (або скорочення) лікарем життя людини, яка страждає невиліковним захворюванням, відчуває нестерпні страждання, на задоволення прохання хворого в безболісній або мінімально болісній формі з метою припинення страждань.

Такий спосіб припинення страждань невиліковно хворої людини отримує все більше прибічників у всьому світі. Як наслідок, державами приймаються закони, які легалізують право на евтаназію (Бельгія, Голландія, Франція). Це дає людині можливість реалізувати свою свободу щодо вирішення питання: жити чи померти? Так, у Голландії, згідно із Законом «Про припинення життя за бажанням чи допомогу в самогубстві», передбачена можливість здійснення асистованого суїциду та евтаназії. Відповідно до цього закону кожен, хто досяг 16 років, має право самостійно визначити порядок та спосіб завершення свого життя. У Бельгії дане право визнається виключно за особами, які досягли 18 років. Тобто мова йде про те, що людина повинна чітко усвідомлювати наслідки застосування евтаназії і неможливість зворотних дій випадку її здійснення. Задля цього визначено певний порядок та умови «легкої смерті». Для здійснення евтаназії необхідне дотримання 3-х умов: 1) евтаназія повинна бути добровільною; 2) тільки лікар може надавати допомогу або здійснювати евтаназію; 3) з медичної точки зору стан пацієнта повинен бути критичним.

У будь-якому випадку на першому місці стоїть свобода людини стосовно прийняття такого рішення. Адже свобода – це здатність людини чинити у відповідності до власних бажань, інтересів, цілей на основі знання про об'єктивну дійсність. Свобода – це можливість вибору варіантів подій. Як зазначається у науковій літературі, людина володіє свободою вибору і одночасно несе відповідальність за те, що з нею відбувається. Відсутність вибору дорівнює відсутності свободи.

Але одночасно з цим викликають стурбованість питання щодо застосування евтаназії щодо новонароджених або людей, які не здатні самостійно, свідомо прийняти таке рішення. Зрозуміло, що у випадку прийняття даного рішення

близькими ми не можемо говорити про свободу людини, про те, що саме вона прийняла таке рішення. Цей аспект породжує суперечливе сприйняття еутаназії як серед науковців, так і серед медичних працівників.

В нашій державі не визнається будь-яка форма еутаназії, зокрема, про це йдеться у ст. 52 Основ законодавства про охорону здоров'я України, яка забороняє як активну, так і пасивну еутаназію. Однак питання легалізації еутаназії у нашому суспільстві постають все частіше, спираючись на європейські стандарти. І це питання лише часу, адже нестача фінансування з боку держави на ліки, на утримання тяжко хворих, на ін'єкції та на безкоштовну первинну медичну допомогу підштовхує до прийняття позитивного рішення у даному напрямку.

І наостанок. Загальновизнано, що свобода має різні прояви – наприклад, свобода слова, свобода творчості, свобода совісті. Але з впевненістю можна стверджувати, що останніми роками свобода розпоряджатися своїм життям (право на еутаназію) все частіше доповнює цей перелік.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.7

Вадим Віталійович МАЛЬЦЕВ,

слухач магістратури групи Ф1-101м ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного і міжнародного права

факультету № 4 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.

ВИДИ ЕЛЕКТРОННИХ ЗМІ У СУЧАСНИХ КРАЇНАХ

На сьогоднішній день особливого значення у суспільстві набувають ЗМІ, які образно називають «четвертою владою». Саме засоби масової інформації формують громадську думку, певним чином формують поведінку окремих груп населення, відстоюють соціальні інтереси.

Як відомо, до ЗМІ належать: преса (друковані ЗМІ), радіо, телебачення, електронні ЗМІ. Проте, в юридичній науці засоби масової інформації прийнято класифікувати за різними критеріями (формою власності, територією дії, жанрами тощо). Ми будемо використовувати загальний поділ ЗМІ на друковані та аудіовізуальні (електронні). У свою чергу, електронні засоби масової інформації розділимо на телебачення, радіо та Інтернет.

Телебачення – це передача зображень зі звуковим супроводом на великій відстані. Воно не знає ні політичних, ні географічних кордонів. Воно робить людину співучасником подій, навіть тих, які здійснюються без його участі.

Види телебачення: 1) за способом трансляції (ефірне, супутникове, кабельне, проводове, багатоканальне); 2) за охопленням аудиторії (загальнонаціональне, міждержавне, регіональне, місцеве); 3) за спеціалізацією програм (загальне та спеціалізоване) тощо.

За критерієм статусу їх власників і засновників ЗМІ їх можна поділяти на: державні ЗМІ, комунальні ЗМІ, приватні ЗМІ, партійні ЗМІ, громадянські (неприбуткові) ЗМІ та суспільні ЗМІ.

Радіо є ефективним комунікаційним інструментом, його аудиторія порівнянна з аудиторією провідних друкованих ЗМІ, а нерідко і перевершує її.

За охопленням аудиторії як державні, так і недержавні радіоканали можна класифікувати наступним чином: 1) загальнонаціональні (центральні): державні, комерційні канали, регіональні радіостанції; 2) локальні, місцеві радіостанції, що охоплюють обмежену аудиторію невеликих міст, селищ, населених пунктів, сільських районів і т.п. Крім того, залежно від мети здійснення радіомовлення ми пропонуємо виділяти комерційне та некомерційне радіомовлення.

Інтернет – всесвітня інформаційна система загального доступу, яка логічно зв'язана глобальним адресним простором та базується на Інтернет-протоколі, визначеному міжнародними стандартами (ст. 1 Закону України «Про телекомунікації»). Жоден інший засіб комунікації не може змагатися зі «Всесвітньою павутиною» за такими параметрами, як оперативність і багатоканальність. Новий спосіб доставки інформації відрізняється не тільки швидкістю, але і відсутністю періодичності, властивої друкованим ЗМІ – новини в Інтернеті з'являються цілодобово, причому абсолютно безкоштовно.

Сучасні комунікації неможливо уявити без **блогосфери**. Поняття блог (від англ. *web log* – мережевий журнал подій) – це веб-сайт, що дозволяє його автору – блогеру (від англ. *blogger*) публікувати записи (пости), статті, фотографії або відео і отримувати коментарі на них. Із сукупності блогів сформувалася блогосфера (від англ. *blogosphere*), яка являє собою глобальне, але досить неоднорідне середовище, яке стали називати соціальними мережами.

Проте, ми вважаємо, що блогосферу і соціальні мережі вряд чи можна відносити до електронних ЗМІ, виходячи як із загальних рис засобів масової інформації, їх функцій, так і з самого визначення засобу масової інформації.

Щодо зарубіжних країн, то, наприклад, у США закон «Про медіа» складається з двох напрямків: телекомунікаційного права, яке регулює радіо та телевізійне мовлення, а також друкарське право, яке стосується таких видань, як книги, газети та журнали. Таким чином, як і в Україні, мова йде про друковані та електронні засоби масової інформації.

У статті під назвою «Регулювання медіа в Сполученому Королівстві», Еван Рут розподіляє ЗМІ на друковані та ті, що транслюють інформацію (телебачення та радіо – аудіовізуальні). При цьому, аудіовізуальні ЗМІ можуть бути як приватними, так і державними. Але регулювання їх діяльності здійснюється по-різному.

Існує у Великобританії й Інтернет. Регулювання Інтернет простору досягається шляхом блокування доступу до сайтів, а також використання законів, що передбачають кримінальне переслідування за публікацію чи зберігання певних типів матеріалів.

Телебачення і радіо існує і в КНР. Так, на центральному та провінційному рівні діють 294 радіо- та 560 телестанцій; працюють два телеграфічних агентства: «Сінхуа» (інформація із стану економіки та зовнішньої і внутрішньої політики) і «Чжунго Сінвеньде» (зовнішньополітична пропаганда). Має країна і близько 10 млн користувачів Інтернету. Особливістю медіа-простору КНР є те, що електронними виданнями вважаються компакт-диски.